

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4CoKR/32/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4124201129
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Kúšová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:4124201129.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kúšovej a členiek senátu JUDr. Tatiany Pastierikovej a JUDr. Dany Šiffalovič, v právnej veci žalobcu: Tatra banka, a.s., Hodžovo námestie 3, 811 06 Bratislava 1, IČO: 00 686 930, zast. RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 855 561, proti žalovanému: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt B. C. XXX/X, XXX XX D., zast. Marják, Ferenci & Partners s.r.o., Tajovského 17, 040 01 Košice, IČO: 50 164 988, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 28Cbi/1/2024-74 zo dňa 01.03.2024, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 28Cbi/1/2024-74 zo dňa 01.03.2024 mení tak, že ukladá žalovanému zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v okrese Nitra, obce D., v kat. úz. E. D., vedenými Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom na LV č. XXXX ako:

- rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na pozemku parc. č. 1151/50;
- pozemok parcely reg. „C“, parc. č. 1151/25, o výmere 905 m², orná pôda;
- pozemok parcely reg. „C“, parc. č. 1151/50, o výmere 293 m², zastavaná plocha a nádvorie,

a to najmä previesť vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou, darovacou zmluvou, zámennou zmluvou, vložiť tieto nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do základného imania obchodnej spoločnosti alebo družstva, zaťažiť tieto nehnuteľnosti záložným právom, vecným bremenom, zriadiť zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam, tieto nehnuteľnosti prenajať, vypožičať, odstrániť, zničiť, poškodiť, urobiť neupotrebitelnými alebo nakladať s nehnuteľnosťami iným spôsobom, a to až do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 28Cbi/1/2024 o určenie neúčinnosti scudzenia uvedených nehnuteľností.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“), zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 324 ods. 1 a 3, § 325 ods. 1 a 2, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, § 331 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 1 písm. a) a § 8 zákona č. 62/2020 o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „Lex Covid“).

2. V rozhodnutí uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal vydania rozsudku, ktorým súd určí, že právny úkon - darovacia zmluva, bližšie špecifikovaná v rozhodnutí, je voči žalobcovi právne neúčinná. Žalobca je oprávnený uspokojiť pohľadávku voči A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/XX, G., vzniknutú z titulu ručenia za vrátenie úveru podľa Zmluvy o splátkovom úvere č. 8080172741 zo dňa 12.11.2020, uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou PELUPA s.r.o., naposledy pred presídlením do iného členského štátu Európskej únie so sídlom Fraňa Mojtu 18, 949 01 Nitra, IČO: 50 644 912, ako dlžníkom a A. A., nar. XX.XX.XXXX, ako ručiteľom z majetku, ktorý ušiel v dôsledku darovacej zmluvy podľa výroku I. tohto rozsudku. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

3. Okrem toho v žalobe navrhol nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd žalovanému zakáže nakladať s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v okrese Nitra, v obci D., v katastrálnom území E. D., vedenými Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom aktuálne na liste vlastníctva č. XXXX ako:

- rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na pozemku parc. č. 1151/50;
- pozemok parcely reg. "C", parc. č. 1151/25, o výmere 905 m², orná pôda;
- pozemok parcely reg. "C", parc. č. 1151/50, o výmere 293 m², zastavaná plocha a nádvorie; a to najmä previesť vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou, darovacou zmluvou, zámennou zmluvou, vložiť tieto nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do základného imania obchodnej spoločnosti alebo družstva, zaťažiť tieto nehnuteľnosti záložným právom, vecným bremenom, zriadiť zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam, tieto nehnuteľnosti prenajať, vypožičať, odstrániť, zničiť, poškodiť, urobiť neupotrebitelnými alebo nakladať s nehnuteľnosťami iným spôsobom, a to až do právoplatného skončenia tohto konania, teda konania vedeného Okresným súdom Nitra o určenie neúčinnosti scudzenia uvedených nehnuteľností.

4. Žalobca uviedol, že nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia v tejto veci spočíva v tom, že vymožiteľnosť, a teda exekúcia v prospech jeho spoločnosti, by mohla byť a aktuálne aj je ohrozená. Zároveň poukázal na to, že za danej situácie nevie na zabezpečenie jeho nárokov využiť inštitút sudcovského záložného práva, ako zabezpečovacieho opatrenia podľa ust. § 343 a nasl. CSP, pretože žalovaný nie je jeho dlžníkom. Tým by nebol naplnený základný predpoklad tohto inštitútu. Navrhol nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým sa zakáže žalovanému previesť rodinný dom s pozemkami na ďalšie osoby až do skončenia prebiehajúceho konania a zabezpečiť sa tak možnosť, aby sa v budúcnosti mohol uspokojiť z majetku, ktorý z jeho pohľadu ušiel z dispozície ručiteľa.

5. Pri skúmaní splnenia podmienok nariadenia neodkladného opatrenia sa súd prvej inštancie najskôr zaoberal osvedčením danosti práva, resp. nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana neodkladným opatrením. Žalobou vo veci samej sa žalobca domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy, ktorou žalovaný nadobudol: rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na pozemku parc. č. 1151/50; pozemok parcely reg. „C“, parc. č. 1151/25, o výmere 905 m², orná pôda; pozemok parcely reg. „C“, parc. č. 1151/50, o výmere 293 m², zastavaná plocha a nádvorie; zapísané na liste vlastníctva č. XXXX v katastrálnom území E. D., v obci D., v okrese Nitra, vedenom Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom, od dlžníka veriteľa - A. A., nar. XX.XX.XXXX. Ako ďalej vyplýva z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, žalobca sa voči žalovanému domáhal uloženia povinnosti zdržať sa nakladania s nehnuteľným majetkom žalovaného s poukazom na konanie o žalobe o neúčinnosť právneho úkonu a možného nadväzujúceho postupu spočívajúceho v možnom budúcom prevode smerujúceho k neúspešnosti nielen konania vyvolaného žalobou o neúčinnosť právneho úkonu. Žalobca považoval za nevyhnutné, aby došlo k nariadeniu neodkladného opatrenia, ktoré žalovanému zabráni ďalšiemu prevodu, scudzeniu, prenájmu, založeniu alebo zaťaženiu inými právami tretích osôb vo vzťahu ku výlučnému vlastníckemu právu na nehnuteľnostiach, ktoré sa previedli prostredníctvom právneho úkonu, ktorému odporuje. Týmto postupom by bola zabezpečená pasívna vecná legitímácia žalovaného v konaní o žalobe o neúčinnosť právneho úkonu počas celého jej konania, ako i možnosť úspešne zexekvovať majetok, ktorý ušiel z majetku dlžníka. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 358/2021 zo 6. septembra 2021.

6. Súd uviedol, že z návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že potrebu neodkladnej úpravy pomerov odôvodnil v podstate samotným charakterom konania o neúčinnosť právneho úkonu a tým, že sa tak zabezpečí pasívna vecná legitímácia žalovaného v tomto konaní. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nadobudol výlučný podiel k nehnuteľnostiam v katastrálnom území E. D. v roku 2021 a ku dňu podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (30.01.2024), t.j. za obdobie viac ako dva roky, nehnuteľnosti nescudzil, nenasvedčuje jeho konanie tomu, že by mal záujem s nehnuteľnosťami nakladať a ďalej ich prevádzať.

7. Samotná možnosť žalovaného nakladať s nehnuteľnosťami, čo je jedno z jeho základných práv z titulu vlastníctva, nezakladá bez ďalšieho dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia. V prejednávanej veci však žalobca netvrdil okrem možného (hypotetického) sťaženia výkonu exekúcie pohľadávky pôvodne uplatňovanej proti jeho dlžníkovi skutočnosti, ktoré by odôvodňovali nariadenie neodkladného opatrenia. Za tejto situácie by nariadenie neodkladného opatrenia bolo aj v rozpore s princípom proporcionality, keďže by právne účinky neodkladného opatrenia obmedzili žalovaného neprimeraným spôsobom vo vzťahu k žalobcom uvádzaným skutočnostiam. Žalobca nepreukázal, že žalovaný nakladá so svojím

majetkom (zapísaným na LV č. XXXX) tak, že môže byť ohrozená jeho pasívna legitímácia. Ku dňu vydania rozhodnutia bol žalovaný uvedený ako výlučný vlastník nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX. Nakoľko žalovaný nenakladá so svojím spoluvlastníckym podielom získaným na základe darovacej zmluvy od dlžníka, dospel súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti k záveru, že nemôže byť ohrozená pasívna legitímácia žalovaného v spore a zároveň súd nemal za preukázanú potrebu dočasne upraviť pomery účastníkov konania do skončenia vo veci samej. Súd nemal za osvedčenú zákonnú podmienku nariadenia neodkladného opatrenia v zmysle §325 ods. 1 CSP - bezodkladne upraviť pomery, ani obavu, že exekúcia bude ohrozená, z ktorého dôvodu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

8. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý uviedol, že odvolanie podáva v celom rozsahu, z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Vyslovil názor, že súd sa pri rozhodovaní o jeho návrhu dopustil viacerých pochybení. Uznesenie podľa neho trpí vadou nezákonnosti, ktorá spočíva predovšetkým v nesprávnom právnom posúdení veci a v nesprávnych skutkových zisteniach súdu. Namietal, že súd sa nezaoberal skutkovými okolnosťami, či predloženými právnymi argumentmi, a to najmä v širších súvislostiach. Z tohto dôvodu uznesenie považuje za arbitrárne a zaťažené podstatnými vadami.

9. Mal za to, že súd opomenul v rozhodnutí zohľadniť dočasnú potrebu úpravy právnych pomerov, ktorej potreba v danej veci odpadá ihneď po právoplatnom skončení konania vo veci samej. Zdôraznil, že trvá na všetkom, čo uviedol vo svojom návrhu. K zdôvodneniu zamietnutia návrhu uviedol, že sa nestotožnil s právnym posúdením súdom a konštatoval, že súd v plnej miere negoval účel a zmysel právnej úpravy neodkladného opatrenia. Zastáva názor, že súd reštriktívnou interpretáciou podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia de facto vytvoril limity, čím zamedzil praktické uplatnenie tohto inštitútu pre posudzovanú vec, čo potvrdzuje aj ustálená rozhodovacia prax. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/21/2024-157 zo dňa 14.02.2024, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16Cob/2/2020-167 zo dňa 31.01.2020 a uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 18Co/63/2023 zo dňa 19.12.2023.

10. Uviedol, že vo veci samej sa ako žalobca domáha okrem iného určenia neúčinnosti darovacej zmluvy. V danom smere preto v prípade úspechu v spore bude darovacia zmluva relatívne neúčinná práve a len voči dlžníkovi – čo súd evidentne opomenul. To okrem iného znamená, že v prípade exekúcie sa ako veriteľ môže domáhať uspokojenia z majetku – nehnuteľností, ako predmetu odporovaného právneho úkonu. Určovací rozsudok s účinkami právoplatnosti v konaní o odporovacej žalobe sa však bude viazať na predmetný majetok, nie na žalovaného. Právne účinky úspešného odporovania sa v tomto smere prejavujú voči žalovanému len v rozsahu jeho povinnosti strpieť exekúciu predmetného majetku v exekučnom konaní vedenom voči dlžníkovi. Práve s ohľadom na vyššie uvedené mal za to, že až do rozhodnutia vo veci samej je legitímne a žiaduce, aby došlo k dočasnej úprave týchto právnych (vlastníckych) vzťahov. Najmä je nevyhnutné, aby nedochádzalo k ďalším prevodom predmetných nehnuteľností zo strany nového vlastníka (žalovaného) na tretie osoby. Je tu teda hrozba vážnej ujmy na jeho strane, zostrená tým, že už raz majetok zo sféry jeho dlžníka ušiel. Uznesením súd pripustil to, aby tento majetok mohol ujsť znovu a tentokrát tak, že ho už nebude vedieť dosiahnuť. Tento neželaný následok je možné vylúčiť len nariadením neodkladného opatrenia, na základe čoho dôjde k dočasnej stabilizácii pomerov, čo súčasne umožní plynulé a ničím nerušené rozhodovanie súdu vo veci samej. Zároveň pre úplnosť dodal, že nariadením neodkladného opatrenia za žiadnych okolností nedochádza k neprimeranému obmedzovaniu, resp. ohrozeniu práv žalovaného k predmetným nehnuteľnostiam, ako opakovane judikuje aj ustálená rozhodovacia prax (k tomu napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 05.12.2022, sp. zn. 23Co/134/2022). Na jeho postavení a pri bežnom užívaní nehnuteľností sa nič nezmení. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 11Co/208/2012.

Doktrína i aplikačná prax zastáva názor, že úmysel žalovaného sporný majetok ďalej prevádzať je za určitých okolností osvedčiteľný iba ojedinele a s nepomernými ťažkosťami, preto tento aspekt nie je možné s určitosťou preukázať ani v tomto prípade. S ohľadom na preventívnu povahu a dočasnosť neodkladného opatrenia, je preto priame preukázanie úmyslu žalovaného spôsobilé negovať účel neodkladného opatrenia. Súd evidentne tieto okolnosti opomenul pri rozhodovaní. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, vo veci sp. zn. 5Co/278/2014 a považoval za potrebné zdôrazniť, že predmetom konania vo veci samej nie je vymáhanie pohľadávky, ale je ním odporovateľnosť právneho úkonu. Ak sa ukáže žaloba dôvodná, znamená to, že žalovaný v

kolúzií s dlžníkom (svojím otcom) už raz konali protiprávne. A pokiaľ tak urobia znovu, jeho nárok na požadovanie uspokojenia z toho, čo z majetku dlžníka ušlo, nenávratne zanikne (ust. § 42b ods. 4 veta pred bodkočiarkou OZ). Hrozí mu teda vážna ujma v podobe nezvratného zániku jeho nároku požadovať uspokojenie z ušlého majetku dlžníka. Vzhľadom na opísané skutočnosti a časové súvislosti je podľa neho zrejmé, že existuje hrozba, že by žalovaný mohol chcieť s predmetnými nehnuteľnosťami nakladať. Ak by bolo potrebné čakať na jeho konkrétne reálne úkony, neodkladné opatrenie by často už nebolo možné ani nariadiť, čím by takáto forma právnej ochrany nebola efektívna a včasná. Z povahy neodkladného opatrenia spočívajúceho v nenakladaní s vecami alebo právami v zmysle ust. § 325 ods. 2 písm. c) CSP potom vyplýva, že reflektuje primárne na princíp prevencie.

11. Odvolateľ má za to, že v nadväznosti na doterajšie udalosti existuje vysoká pravdepodobnosť, že sa žalovaný sa opäť pokúsi s rodičmi nehnuteľnosti scudziť, i keď nemôže s určitosťou preukázať ich úmysel. Osobitne to platí preto, že podľa jemu dostupných informácií sa doposiaľ žiadny z veriteľov dlžníka nedomáhal určenia neúčinnosti darovania nehnuteľností na žalovaného a teda žalovaný, v domnení takéhoto uchránenia majetku pred veriteľmi dlžníka, nemusel mať motiváciu tento ďalej prevádzať. V tejto súvislosti tak odôvodnenie uznesenia, že žalovaný sa po dobu viac ako dva roky nepokúšal majetok ďalej prevádzať, neobstojí, čo opäť potvrdzuje aj súdna prax, napríklad stanovisko Krajského súdu v Trenčíne, vo veci sp. zn. 17Co/255/2016. Vzhľadom na uvedené sa preto žalobca nestotožnil s názorom súdu, pokiaľ tvrdí, že v súvislosti s nariadením neodkladného opatrenia údajne „nepreukázal potrebu bezodkladnosti okamžitej úpravy pomerov“ a rovnako, že údajne „nepreukázal, že by do budúcnosti mala byť ohrozená možná exekúcia“. Ide v plnej miere len o arbitrárne zdôvodnenie zamietnutia návrhu. Nehovoriac o tom, že v rámci konania o neodkladné opatrenie postačuje osvedčenie ako nižšia forma dokazovania. Samotná požiadavka súdu na preukazovanie čohokoľvek, nemá oporu v platnej právnej úprave.

12. S ohľadom na prezentované okolnosti má žalobca za to, že pre účely nariadenia neodkladného opatrenia riadne (ba dokonca nad rámec zákonných požiadaviek) osvedčil, že ohrozenie potenciálnej exekúcie je dôvodné. Vyslovil názor, že súd nesprávne interpretoval obsah príslušných ustanovení o nariadení neodkladného opatrenia, čím de facto znemožnil jeho praktické využitie. Všetky tieto nedostatky postupu súdu vyústili do nesprávneho a nezákonného uznesenia. Uvedené je nevyhnutné čo najskôr zmeniť tak, že odvolací súd nariadi neodkladné opatrenie v prospech žalobcu, tak ako bolo špecifikované v návrhu. U osôb, ktoré už raz uskutočnili právny úkon, ktorý zabránil prípadnej exekúcii, existuje obava, že tieto osoby za účelom zabránenia ďalšej exekúcii tentoraz svoj zámer dokonajú precízne a opäť uzatvoria ďalšiu zmluvu o prevode vlastníctva nehnuteľností, ktorá jeho uspokojenie zmarí definitívne. Preto je daná potreba bezodkladnej úpravy pomerov nariadením neodkladného opatrenia, čím pomine hrozba zmarenia prípadnej exekúcie, dôjde k dočasnej stabilizácii pomerov a umožní sa ničím nerušené judikovanie rozhodnutia vo veci samej. To všetko bez akéhokoľvek obmedzenia v bežnom užívaní nehnuteľností zo strany žalovaného (a jeho otca). Zároveň žiada odvolací súd, aby mu priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

13. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý sa v celom rozsahu stotožňuje s uznesením, ktorým bol návrh žalobcu zamietnutý a má za to, že súd správne vyhodnotil absenciu stavu odôvodňujúceho potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Rovnako tak zastáva názor, že pojem neodkladnej potreby je nutné vykladať tak, že bez okamžitého zásahu súdu nastane stav, ktorý zmarí alebo podstatne sťaží uplatnenie práv navrhovateľa. Súd správne poukázal na tú skutočnosť, že žalovaný je vlastníkom rodinného domu, voči ktorému smeruje návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, nepretržite od nadobudnutia vlastníckeho práva až doteraz, teda viac ako dva roky, pričom žiadnym spôsobom sa počas toho obdobia a ani teraz, nepokúšal nehnuteľnosť scudziť, či zaťažiť právom tretej osoby. Konanie žalovaného preto nenasvedčuje, že by mal záujem s nehnuteľnosťami nakladať a ďalej ich prevádzať. Navyše v tejto nehnuteľnosti býva. Poukázal aj na záložné právo, ktorou je predmetná nehnuteľnosť zaťažená.

14. Záverom dodal, že považuje za nepravdivé tvrdenie žalobcu, v ktorom uviedol, že určovací rozsudok sa bude viazať na majetok a nie na žalovaného, pretože podľa právnej vedy platí, že „pokiaľ majetok, ktorý má byť na základe vyhovujúceho rozsudku o neúčinnosti právneho úkonu exekúčne postihnutý, už neexistuje alebo bol prevedený na ďalšiu osobu, prípadne ak z iných dôvodov nie je jeho zexekvovanie možné, možno viesť exekúciu aj na iný majetok adresáta odporu, avšak iba do výšky hodnoty majetku predstavujúceho prospech z pôvodne odporovaného právneho úkonu.“ Za tejto situácie by nariadenie

opatrenia bolo aj v rozpore s princípom proporcionality, keďže by právne účinky neodkladného opatrenia obmedzili žalovaného neprimeraným spôsobom. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd uznesenie Okresného súdu Nitra potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

15. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), plynúce z textu odvolania, preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť v súlade ust. § 388 CSP.

16. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

17. Podľa § 324 ods. 3 CSP, neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

18. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

19. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

20. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa žalobca domáha.

21. Podľa § 326 ods. 2 CSP, k návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

22. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

23. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

24. Podľa § 388 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

25. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za preukázané, že konajúci súd zamietol návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu, že konanie žalovaného nenasvedčuje tomu, že by mal záujem ďalej prevádzať nehnuteľnosti v k.ú. E. D., ktoré nadobudol v roku 2021 a ku dňu vyhotovenia neodkladného opatrenia (dňa 31.01.2024), teda za obdobie viac ako dva roky nehnuteľnosti nescudzil. Inými slovami, žalobca nepreukázal, že žalovaný nakladá so svojím majetkom tak, že môže byť ohrozená jeho pasívna legitímácia a rovnako tak nevzhladol za potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania do skončenia vo veci samej. Súd preto nemal za osvedčenú zákonnú podmienku nariadenia neodkladného opatrenia v súlade s ust. § 325 ods. 1 CSP, teda bezodkladne upraviť pomery, ani obavu, že exekúcia bude ohrozená.

26. S názorom súdu prvej inštancie sa nestotožnil žalovaný, ktorý namietal, že sa konajúci súd dopustil viacerých pochybení – keď nesprávne právne vec posúdil a nezaoberal sa argumentmi uvedenými zo strany žalobcu. Predmetné rozhodnutie preto považuje za arbitrárne.

27. Odvolací súd poukazuje na to, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. Základnou podmienkou neodkladného opatrenia je existencia zákonného dôvodu vedúceho k jeho nariadeniu. Zároveň sa musia uviesť rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov a uvedenie skutočností, ktoré osvedčujú dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a pripojenie listín, na ktoré sa žalobca odvoláva.

Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery je otázkou voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť objektívne preskúmateľná na základe odôvodnenia rozhodnutia. Neodkladné opatrenie bude spravidla opodstatnené, ak žalobcovi hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práva oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu. Samotné dokazovanie má v konaní o návrhu neodkladného opatrenia povahu osvedčovania. Neodkladné opatrenie má opodstatnenie tam, kde v konkrétnom prípade je odôvodnená obava, že jeho nenariadením by sa podstatne zhoršila právna pozícia žalobcu v danom právnom vzťahu. Predpokladom na nariadenie neodkladného opatrenia nie je spoľahlivé preukázanie samotného nároku, ale postačuje, ak je osvedčený nárok, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Pri nariadení neodkladného opatrenia teda súd poskytne oprávnenej strane dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci nie je ešte náležite zistený. Dočasnou úpravou sa neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov, ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak. Pred nariadením neodkladného opatrenia súd musí vždy zvážiť, či sa v dôsledku neodkladného opatrenia nevytvorí nezvratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi sporovými stranami, či zásah do práv dotknutej strany je primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov (zásada tzv. primeranosti zásahu, súd by mal rešpektovať zásadu a požiadavku proporcionality).

28. Žalobca v odvolaní, okrem iného, namietal, že súd opomenul zohľadniť skutočnosť, že prostredníctvom neodkladného opatrenia ide vždy len o dočasnú úpravu právnych pomerov, ktorej potreba v danej veci odpadá ihneď po skončení konania vo veci samej. Argumentoval tiež tým, že až do rozhodnutia vo veci samej je legitímne a žiaduce, aby došlo k dočasnej úprave právnych (vlastníckych) vzťahov. Poukázal na to, že doktrína aj aplikačná prax zastáva názor, že úmysel žalovaného sporný majetok ďalej prevádzkať je osvedčiteľný iba ojedinele a s nepomernými ťažkosťami.

29. V posudzovanej veci odvolací súd – na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené základné predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle návrhu žalobcu. Žalobca dostatočným spôsobom osvedčil existenciu pohľadávky vyplývajúcej zo Zmluvy o splátkovom úvere Business Úver Expres č. 8080172741 a dohody o ručení uzatvorenej v zmysle § 303 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom žalobca poukázal na skutočnosť, že ručiteľ bol v rozhodnom čase jediným konateľom a spoločníkom obligačného dlžníka spoločnosti PELUPA s.r.o., Nitra, IČO: 50 644 912. Obligačný dlžník ani ručiteľ dlhy nesplátili, a to ani v dodatočnej lehote, ktorá bola žalobcom poskytnutá po Oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a výzve na zaplatenie zo dňa 6.12.2022. Žalobca ďalej uviedol, že dlžník sa presídlil do Malty, resp. do iného členského štátu Európskej únie, postupom podľa § 26 Obchodného zákonníka, pričom účinky premiestnenia sídla dlžníka nastali dňa 14.3.2020. Na majetok dlžníka ručiteľa 1. – A. A., F. XXX/XX, XXX XX G. bol vyhlásený konkurz vedený Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 1OdK/88/2023, v dôsledku čoho žalobca do konkurzu prihlásil svoje pohľadávky. Konkurz bol následne ukončený z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryla ani náklady konkurzu. V tejto súvislosti žalobca poukázal na LV č. XXXX vedený pre k.ú. E. D., obce D., okres Nitra, na ktorom A. A., H. A., dátum nar. XX.X.XXXX (syn ručiteľa) uvedený ako výlučný vlastník rodinného domu s pozemkami o veľkosti podielu 1/1 k celku a ako právny titul nadobudnutia je zaznamenaná Darovacia zmluva DV 10404/21-354/2021. Ide o nehnuteľnosti, ktoré previedol na žalovaného ručiteľa, čo je zrejme zo zistení správcu konkurznej podstaty.

30. Žalobca v návrhu vyjadril svoje presvedčenie, že zámerom a účelom prevodu vyššie uvedeného rodinného domu s pozemkami do vlastníctva žalovaného bolo znemožniť uspokojenie prípadných nárokov. Mal za to, že na základe vyššie uvedených okolností preukázal úmysel ručiteľa ukrátiť uspokojenie jeho spoločnosti.

31. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie zastáva názor, že najmä pri neodkladných opatreniach, ktorými majú byť obmedzené určité dispozičné úkony, nemôže súd v tomto štádiu procesu vyžadovať dôsledné preukázanie úmyslu osoby, proti ktorej má neodkladné opatrenie smerovať. Úmysel, ako vnútorný vzťah osoby k určitému právnemu následku, je za daných okolností osvedčiteľný iba vo výnimočných prípadoch a s nepomernými ťažkosťami. Takáto požiadavka by mohla mať ad absurdum za následok, že neodkladné opatrenie s preventívnymi účinkami nemožno dosiahnuť.

32. Otázka možného ohrozenia exekúcie je otázkou objektívnou, pričom odvolací súd zastáva názor, že pre záver o možnom ohrození exekúcie nie je nevyhnutné, aby sa žalovaný úmyselne zbavoval majetku (čím argumentoval vo vyjadrení k podanému odvolaniu zo strany žalobcu). Z pohľadu jazykového výkladu obavu z ohrozenia exekúcie môže vyvolať akákoľvek skutočnosť nasvedčujúca tomu, že žalobca nebude v budúcnosti schopný účinne vymôcť priznaný nárok. Je potrebné zdôrazniť, že účelom a zmyslom samotného inštitútu neodkladného aj zabezpečovacieho opatrenia je poskytnutie včasnej a efektívnej ochrany práv. Ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce zabezpečovacie a neodkladné opatrenie ani iný právny predpis nenasvedčuje tomu, že by „obava“ musela spočívať výhradne v úmysle žalovaného zbavovať sa svojho majetku na úkor žalobcu. Môže ísť o akúkoľvek činnosť svedčiacu o tom, že žalobca nebude v budúcnosti schopný účinne vymôcť svoj súdom priznaný nárok voči konkrétnemu žalovanému. V prípade úmyselného zbavovania majetku na úkor veriteľa je takéto konanie postihované aj v rovine trestného práva, avšak v rovine efektívnej preventívnej ochrany veriteľa v civilnom sporovom konaní je dôvodným zásah súdu už v čase, ak vzhľadom na objektívne skutočnosti hrozí, že vo fáze exekúcie nebude mať povinný relevantné aktíva na uspokojenie oprávneného.

33. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobca dostatočne osvedčil dôvodnosť obavy z možného ohrozenia budúcej nožnej exekúcie.

34. Vzhľadom na výšku pohľadávky evidovanej žalobcom voči žalovanému a žalobný petit o určenie neúčinnosti darovacej zmluvy v zmysle ust. § 42b Občianskeho zákonníka odvolací súd nezistil významný nepomer medzi výškou celkovej pohľadávky veriteľa a možnou hodnotou nehnuteľností špecifikovaných v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Obmedzenie žalovaného vo vzťahu k jeho nehnuteľnosti je obmedzením primeraným, má dočasný charakter a nezasahuje neprimerane do jeho bežného života, keď nariadenie neodkladného opatrenia žiadnym spôsobom nezasahuje do práva žalovaného predmetné nehnuteľnosti užívať.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, v súlade s ust. § 388 CSP rozhodnutie Okresného súdu Nitra, ktorým návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo strany žalobcu zamietol, zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

36. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

37. O trovách neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej.

38. Toto rozhodnutie bolo členmi senátu prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).